No. 2019 Zaterdag 23 September 1922. 39ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Brionplein Overzijde.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Bezuiniging.

Opnieuw werd van Holland uit aangedrongen op bezuiniging, en dit maal zeer ernstig aangedrongen.

Gouverneur en Hoofdambtenaren spannen zich in om toch maar iets te vinden waarop nog bezuinigd zou kunnen worden.

Mogen we de vrij algemeene opinie eens zeggen van de gewone burgers, niet-ambtenaren?

Dat de Heeren de bezuiniging niet voornamelijk moeten zoeken in de paperassen.

Bij de jaarlijksche begrooting wordt het huishouden der Kolonie Curaçao zuinig genoeg opgezet, al kan het misschien hier en daar nog wat sober der.

De zuinigheid echter moet vooral gezocht worden in de praktijk, in de manier waarop de gelden worden besteed.

Algemeen is de klacht, dat het Gouvernement alles behalve zuinig zijn geld besteedt, en zeer duur leeft en werkt.

Mogen we eenige voorbeelden aanhalen?

Indertijd werden door Gouverneur HELFRICH de kantooruren verlengd.

Is toen ook het getal ambtenaren verminderd?

Bij langeren werktijd moet toch het werk door minder ambtenaren kunnen verricht worden, als dat werk zelf niet is toegenomen.

Verlenging van kantooruren zonder inkrimping van personeel is slechts een schijnbare bezuiniging, welke alleen op het papier bestaat en verder geen gevolgen heeft ten algemeenen nutte.

En voor de Heeren Ambtenaren beteekent die verlenging alleen, dat zij langer op het kantoor moeten blijven en eerst later naar huis mogen.

Niets meer dan een geschiedenis van nog erger verveling.

Door oordeelkundige werkverdeeling kunnen sommige departementen best worden ingekrompen, zoodat de dienstdoende ambtenaren ook werkelijk iets te doen vinden in het belang van den dienst, zonder daarbij van overlading te moeten spreken.

Worden nu niet te veel jongere krachten bezig gehouden met overtollig schrijfwerk?

Dat is de algemeene opinie der buitenstaanders over den dienst in het algemeen.

Geheel in het bizonder worden verder genoemd Onderwijs, Openbare Werken en Openbare Gezondheidsdienst als het eerst in aanmerking te komen voor dergelijke inkrimping. Deze departementen zijn voor onze kleine kolonie te grootscheeps ingericht.

Waartoe bijv. dienen toch al die statistieken en lijsten?

Ze hebben hun nut, best mogelijk; maar in deze bezuinigingsperiode kunnen ze best gemist worden. Komen we later weer eens dik in de centen te zitten dan kunnen de deskundigen hun oude liefhebberij van staten en staatjes en lijsten weer ophalen.

Maar hierop dient het eerst bezuinigd te worden, als niet noodig en van geen oogenblikkelijk nut.

Openbare Werken heeft de zorg voor de straten en wegen, voor kaden en haven.

De Heeren Directeuren zijn natuurlijk competente lui. Maar we hebben toch nog nooit zoo gesukkeld met onze straten en wegen als in de laatste jaren.

Er bestaat zelfs geen vast systeem.

Men is nog altijd zoekende, zoowel naar goed materiaal, als naar de meest afdoende wijze van aanleg.

En hier is het, vreezen we, de zuinigheid welke de wijsheid bedriegt.

Waarom niet wat duurdere aanleg van straten en wegen gekozen, als ze dan maar duurzaam zijn en minder reparatie behoeven.

Dat komt ten slotte toch goedkooper uit.

Cement, asphalt, olie, zeeklei, macadam, keien, we hebben overal proeven mee genomen.

Dat men nu vasthoude aan het goede, wat proefondervindelijk deugdelijk is gebleken.

Het Brionplein houdt zich uitstekend.

Ook het schoolstraatje en de Breede Straat Overzijde, in het begin, evenals het begin van den Roodenweg.

Voorbeelden voor het grijpen om te weten wat goed is.

De nuchtere Curaçaonaar lacht met alle nieuwe plannen van den Gezondheidsdienst, terwijl het eeuwige stuiven in de straten maar onverholpen blijft. De longen vervuilen, de oogen bederven, de winkelwaren lijden, de huizen moeten gesloten worden, omdat het zoo stuift.

Er daar wordt maar niets tegen gedaan!

Onghinderd kunnen ademhalen is toch wel de allereerste eisch voor de volksgezondheid.

Laat men de wegen nu zóó aanleggen, dat ze minder stof geven, dan slaat men twee vliegen in één klap; wat zeker bezuinigen is.

En hiermede basta.

De bezuiniging behoeft niet hoofdzakelijk in onze Begrooting gezocht te worden om nog een andere reden.

De inkomsten van het Gouvernement zijn stijgende.

In den laatsten tijd brengen belasting en middelen geregeld meer op dan de raming.

Daardoor zal Holland vanzelf ieder jaar minder behoeven bij te passen.

En dat zal toch wel de hoofdzaak zijn van de verlangde bezuiniging.

Men late ons dus ons gang gaan; we komen er wel.

De opbrengst der belasting bedroeg.
In 1916 f 489 413. In 1921 f 1025 192.
In vijf jaar tijds dus meer dan verdubbeld.

De Inkomsten van onderscheiden aard brachten op.
In 1916 f 333 903. In 1921 f 613 104.
Ook zoo goed als verdubbeld.

Te zamen bracht Curaçao in 1921 op f 1 638296 of ± f 250 000 meer dan alle uitgaven te zamen van 1916, die f 1 379 009 bedroegen.

Nu langzamerhand naar nieuwe middelen gezocht wordt ter verhooging der Koloniale Inkomsten, zooals verhooging van posttarief en loodsgelden, behoeven we voor de toekomst geen zorg te hebben.

Nederland kan het zelf uitrekenen, dat het geregeld ieder jaar minder voor Curaçao heeft op te brengen. Laat het Moederland dan tevreden zijn met deze wijze van bezuiniging in onze opbloeiende Kolonie, en onzen groei niet tegenhouden.

Maar voorop sta: een zuinig beheer en doelmatig besteden der gelden.

Nog een ander boos gerucht kwam dezer dagen de gemoederen verontrusten.

Met ingang van 1 Januari 1923 zal de duurtetoeslag worden ingetrokken.

Geschiedt dit, terwijl tegelijkertijd, dus ook 1 Januari 1923, de verhoogde traktementen in werking treden, geen redelijk mensch zal daar dan eenig bezwaar tegen kunnen hebben.

Maar, blijft die verhooging van traktementen uit en komt in plaats daarvan intrekking van den duurtetoeslag, dan zal dit gevoeld worden als een dubbel onrecht.

Jarenlang werden de Koloniale Ambtenaren op sleeptouw gehouden en met beloften gepaaid.

Die belofte moet nu eindelijk eens worden ingelost.

De traktementen zijn hier over het algemeen werkelijk te laag.

De rechtvaardigheid eischt, dat die zoo herhaaldelijk beloofde verhooging nu ook inga.

In plaats daarvan de duurtetoeslag nu ook nog in te houden, zou een dubbele onrechtvaardigheid zijn.

Zeer ernstig moge Z.Exc. de Gouverneur van Curaçao den Heer Minister van Koloniën waarschuwen zulk een al te grove onbillijkheid niet te begaan.

De gevolgen zijn niet te berekenen. Het zou Staatsgevaarlijk worden.

De Minister houde zich dit voor gezegd in alle oprechtheid. Dit is geen dreigement, maar een waarschuwing.

Of verhooging van traktement, of verlenging van duurtetoeslag. Een ander uitweg blijft er niet, wil Nederland in deze Kolonie niet alles spaak zien loopen.

Zuid-Afrikaansche Brieven

VAN DEN ZEER EERW. PATER

J. B. GIJLSWIJK.

Wilt ge ineens een overzicht hebben van de grillen van een onbeteugelden schoonheidszin, gaat dan mee naar de straten van het tropisch Durban. Daar loopen al dadelijk in het oog de tweewielige wagentjes, met bijbehoorende inlanders, die ondanks [illegible] trams en auto's en taxi's hun ouder[illegible] voermiddel nog weten te handhaven. Het voorziet toch ook werkelijk in een behoefte. Want het heeft op de moderne wagens dit vóór, dat die „Jinrickshas" of kortweg „rickshas" genoemd, de stadsbewoners op alle punten opnemen en naar elke plaatsen binnen de stadsgrenzen heenvoeren. De manneтjes nu, die deze rickshas in langzamen tred of in gestrekten draf voorttrekken, zijn gewild of ongewild, een parodie van alle coiffuren en costuums hunner rasgenooten. Neem er één uit de honderden, want al biedt hun gelegenheidspakje variteiten van kleur en coupe, de dracht komt vrijwel overeen. Zijn hoofdhaar dekt, als een Zuidwester den breeden zwarten kop, gegarneerd met een dunne rij van veelkleurige veeren, waartusschen de lange wit-zwarte pennen van het everzwijn gevaarlijk omhoog steken. En ter bescherming van dit licht-gewapend hoofd is vanuit de slapen een buffelhoorn gegroeid, ten allen tijde paraat om elken aanval af te stooten. Van de getaande schouders hangt een met rood afgezet wit kleed tot aan de knieën af; de mouwen zijn kort, om den gezwollen biceps niet te verbergen; en de voet heeft een rijlaars van witte verf aangeschoten tot vlak onder de knie.

Om den hals hangt een keur van amuletten, en waar aan armen en beenen plaats is, omknellen breede ringen het gespierde vleesch. Ge ziet dus, dat men behalve van het zacht-loopend wagentje ook nog genieten kan van een „belle vue", waardoor de weerzinwekkende gedachte aan de vroegere hand-en spandiensten wordt afgeleid. En mocht ge u bijzonder interesseeren in zulk een modeprent, dan kunt ge uit een ruime voorraad „ansichten" de aanvalligste meedragen.

Bij al dit gedoe van kinderlijke praalzucht, dat men best over zijn kant laten gaan, doet echter minder prettig aan de verscheidenheid van wegen, waarlangs dit volk geestelijk moet opgebeurd worden. Behalve den godsdienst der Joden, Hindoe's en Mohammedanen zijn er wel twintig verschillende protestantsche sekten over dit land losgelaten, welke alle hetzij essentieel of naar de wijze van godsvereering van elkander afwijken. Men zegt nu wel: ach kom, als het godsdienstig sentiment maar opgebeurd en ontwikkeld wordt! Helaas, met de geloofsformules en godsdienstige praktijken brengen de zendelingen ook haat en [illegible] op den inlander over. Vooral de Anglikanen, Methodisten en Presbyterianen gaan onder de heidenen rond en weten bovendien nog vele schapen aan de verstrooide kudde der Nederlandsche-Hervormde Kerk te ontvoeren. Op den bodem dus van bittere geloofsverdeeldheid moet voor het inlandsche volk de tempel worden opgebouwd van rust en zielevrede! In één zaak vinden alle elkander weer, nl. in den strijd tegen het Katholicisme, waarin de Gereformeerde Kerk voorgaat, die de traditie getrouw, telken jare een preek tegen de katholieken ordineert.

Het zij zoo. Tot slot wil ik u even binnenleiden in een moskee. Voor den Afrikaander is deze geen zeldzaamheid meer, want waar Arabieren zijn, en dezen hoeft men niet met een lantaarn te zoeken, is een moskee opgetrokken.

Hoog boven hun woningen, die geheele wijken vormen, steekt de Moorsche koepel uit. En als behalve van hun godsdienstzin die tempels getuigenis moeten afleggen van de welvaart dier immigranten, dan moet ik bekennen, dat zij bepaald gefortuneerd zijn, zoo fraai steken die gebouwen bij de omgeving af. Maar ook, dat de Arabier beter voor zijn moskee zorgt dan voor eigen kleeding en huiselijk hebben en houwen. Naast de toren staat het vierkante gebouw met plat dak, waarnaar ge de breedte en lengte van de gemeenschappelijke bedezaal kunt afmeten, want meer dan één zaal is er binnen niet. Vlak voor den ingang ligt de piscine, al of niet overdekt, waarin de Mohammedanen verplicht zijn hun voeten te reinigen vóór dat zij het heiligdom binnengaan. Dit godsdienst gebruik verliest echter veel van zijn beteekenis door de nonchalance waarmede aan het ceremonieel voldaan wordt. Onder druk gedoe en Oostersche beweeglijkheid maakt men zich voor het voetbad gereed, schoeisels en kousen hier en daar scheef en schots achterlatende, totdat de godsdienstoefeningen geëindigd zijn. Wanneer niet-mahommedanen dit gebouw willen bezichtigen hoeven zij zich alleen te ontdoen van hun schoenen, zooals op een bord aan den ingang voorgeschreven staat. Of dit voorschrift is ingegeven door eerbied voor hun tempel? Misschien uit zorg voor het dikke Smyrnaasch tapijt, waarmee de geheele zaal belegd is en dat menigeen liever als een kostbaar gobelin aan den muur van een museum hangen zag. Gedurende de oefeningen [illegible]. Toen ik mij dan ook eens in zulk een plaats bevond, en aan de bedrijvigheid van vele toeloopende mannen bespeurde, dat de ure des gebeds nabij was, pakte ik haastig mijn biezen. En ik zou geheel onkundig gebleven zijn van alles wat daar binnen stond te gebeuren, ware een jong Arabier mij niet in den weg getreden, die de goedheid had mij een bescheiden plaatsje aan een der boogramen te veroorloven. Leunend over het breede kozijn zag ik de mannen blootsvoets in stijfgebogen houding binnenkomen, den een na den ander, soms twee te gelijk. In diep onzag boog eenieder het bovenlijf naar een hoog gestoelte, dat tegen een rijk-geornamenteerden muur de voornaamste plaats innam; bracht de beide duimtoppen gelijktijdig aan de oorlellen en hurkte eerst dan neer op het zachte kleed, waarop elk zijn plaats vond binnen een ruit, één van de vele waarin de breede roode strepen het tapijt verdeelden. Na een oogenblik van diepe ingetogendheid gaf de hoogepriester het teeken van opstaan waarop allen op hem toetraden en zich in lange rij vóór hem opstelden met het gelaat naar het gestoelte gekeerd, waarneven de geestelijke leider onbeweeglijk en onhoorbaar te bidden stond. Maar dan opent hij zijn mond en zingt in eentonigen zang de weemoedig-verlangende gevoelens van zijn ziel uit, terwijl de rij van medebidders telkens op gestelden tijd hun lichaam diep voorover buigen als maken zij het refrein door den onderworpen dienst des lichaams. Hierna treedt ieder terug naar zijn plaats, zakt andermaal neer op gekruiste beenen en verliest zich in eigen overweging, bijwijlen onderbroken door enkele ritueele gebaren. Want bij allen kon men dezelfde vormen gadeslaan. Dan opende deze, dan gene de handen voor den borst met de pinken tegen elkander, en lazen daaruit ernstig en aandachtig, nu en dan het lichaam heen en weer wiegende van links naar rechts en rechts naar links. Bij anderen gleed in de stilte hunner meditatie een dik kralensnoer door de vingers. Eerst na geruimen tijd werd deze doodsche stilte verbroken, toen zij allen de vlakke handen door het gezicht wreven als bij een ontwaken uit hooger sfeeren, en de zaal verlieten om na een korte verpoozing op de banken langs de piscine terug te keeren.

Voor de vrouw, die in het maatschap-

pelijk leven een ondergeschikten rang inneemt, is in de moskee geen plaats. Doch eens per week is het haar mogelijk den stem van den hoogepriester te hooren, als Vrijdag 's avonds de anders stomme toren van de moskee hel is verlicht tot aan den koepel. Dan strompelt de bejaarde priester langs de ijzeren trap naar boven en laat zijn doordringend maar droef geluid over de daken voortgolven en uitsterven onder den flikkerenden sterrenhemel. Het maakt indruk! Maar geen blije tonen van onze klokken weerklinken in de ziel; het is alsof een dik-grauwe wolk erin neerdaalt en alle perspectief beneemt! Dit angstig roepen als van een verdoolde in den nacht kon ik meermalen in de stad Durban hooren. Want als de eene priester na zijn officie van de trappen afdaalde, dan klonk weer in eens een gelijkluidende stem van den anderen kant der stad, van de moskee der dissentieerende partij. Ook hier weer verdeeldheid!

Een „tegen-vrijmetselarij."

De „Reichspost", het Weensche katholieke blad, dat heel dapper den strijd tegen de „duurtegevolgen" en de socialistische terreur in Weenen volhoudt, heeft een beschouwing over de „tegen-vrijmetselarij", zoo lezen we in „O. D."

Het is een heel interessant stuk.

Die tegen-vrijmetselarij is ontstaan uit vertwijfeling over de actie der vrijmetselarij ten aanzien van de Europeesche toestanden. De geweldvrede van Versailles, die het Duitsche volk in het ellendige Duitschland en Oostenrijk in ellende gedompeld houdt en meer en meer uitmergelt; het inzicht — berustend op een overweldigend feitenmateriaal — dat de vrijmetselarij die in de z.g. Ententelanden ongeveer oppermachtig is, en de hand in alles vanaf den moord van Serawejo tot den afval van Italië van den driebond, van den opmarsch van het Westersch kapitaal tot den aanval van het bolshewisme, — dit alles heeft een deel van het Duitsch intellect tot een tegenactie gebracht.

Men moet echter in het oog houden dat zij, die aan deze actie deelnemen, niet behooren tot de christelijke partijen, want zij storen zich blijk. Immers, deze tegen-vrijmetselarij bestrijdt de oude vrijmetselarij met haar eigen wapenen en methoden. Zij organiseert zich op geheime wijze, landelijk en internationaal, en heeft takken ook in de entelanden zelf. Hejjas en Mussolini behooren er bij. De verschillende groepen noemen zich orden, de leeken broeders en zusters; men vereenigt zich in „loges" met echte vrijmetselaarsnamen.

Als doel geeft men op het weer-opwekken van het „germaansch" verleden, strijd tegen de Joden. Men wil een „Duitsch-germaansche" godsdienst en wereldopvatting en zelfs een nationale „godheid".

Er zijn, evenals in de vrijmetselarij, graden en rangen en geen orde deelt aan alle leden alle geheimen mede. Dat hangt van de graad af. Men heeft voorts geheime herkenningsteekens en wil stichtingen in het leven roepen om den invloed der Joodsche vrijmetselarij te bestrijden. Het anti-semitisme blijkt hieruit, dat een der stellingen luidt, dat de Joden aan ritueelen moord doen.

Men kan uit dit alles voldoende zien, dat de geest van deze tegen-vrijmetselarij ook tegen-christelijk is. Wat niet wegneemt, dat het een belangrijk verschijnsel is van dezen tijd, dat de vrijmetselarij, van uit eigen boezem blijkbaar, door een tegen-vrijmetselarij wordt bestreden.

Als 't op de Katholieke Kerk aankomt, zullen intusschen vrijmetselarij en tegen-vrijmetselarij wel één lijn trekken.

INGEZONDEN.

Curaçao, 20 September 1922.

Aan de Redactie van de „Amigoe di Curaçao," alhier.

Mijne Heeren:

Wij hebben de eer U hierbij afschrift te doen toekomen van een door ons aan den C. R. K. Volksbond gericht schrijven.

Aangezien de brochure, waarin de gewraakte beweringen voorkomen, algemeen verkrijgbaar is gesteld, zal U ons verplichten door opname van ons voormeld schrijven in Uw veelgelezen blad.

Met dank bij voorbaat, verblijven wij

Hoogachtend,

S. E. L. MADURO & SONS.

Curaçao, 20 September 1922.

Aan het Hoofdbestuur van den Curaçaoschen Roomsch-Katholieken Volksbond, Alhier.

Mijne Heeren:

In de door U uitgegeven brochure getiteld "Het Bootwerkersconflict in de haven van Willemstad, Curaçao. 1922" komen enkele onjuistheden voor betreffende onze handelingen, welke wij niet met stilzwijgen mogen voorbijgaan.

Op bladzijden 23 t/m 26 zegt de brochure omtrent het door Uw Bond beweerde, dat er aftrek zou plaats hebben van de werkuren der arbeiders bij de Red „D" Line, waarvan wij agenten zijn, wanneer het werk tengevolge van regen, defect aan machines of wachten op ponten of lichters onderbroken wordt, o. m. „Wat de heeren Agenten van de Red D Line *nu weigerden te erkennen, lieten ze toen passeeren*, niet alleen, maar ze vonden het ook niet eens de moeite waard, na het voorstel te onderzoeken of de klachten der bootwerkers gegrond waren.

Dit is later gebleken. Doch gegrond waren die klachten. De gang van zaken, waarin de bedoelde voorwaarde verandering wou brengen, was wel degelijk de bij die lijn gebruikelijke. Er zijn tientallen van getuigen."

Verder: „Op de conferentie tusschen het Voorloopig Bestuur v. d. Bootwerkersbond en de heeren Agenten kwam de voorwaarde onder 3 van het voorstel van 10 Juni nog eens ter sprake. Het Voorloopig Bestuur uitte zijn verbazing hoe de Agenten van de Red D Line de gebruikelijke gang van zaken konden ontkennen. De meeste bootwerkers in hun dienst toch konden getuigen, tegen hun verklaring. Men antwoordde hun dat het den Agenten niet bekend was dat zulke dingen gebeurden, en als ze plaats hadden, dan was het een vergissing van den heer Joh. Pieters."

Deze beweringen zijn volstrekt onjuist. Van den eersten keer af dat er beweerd werd, dat er aftrek zou plaats hebben van het loon der arbeiders voor den tijd gedurende welken hun arbeid onderbroken werd door oorzaken buiten hun contrôle, hebben wij allen, die ons daarover zegd, dat [illegible] uitdrukkelijk ge- [illegible]

Deze tegenspraak hebben wij ook schriftelijk aan Uwen Bond gedaan aan het slot van ons schrijven dd. 5 Juli, opgenomen op blz. 21 van gemelde brochure.

Wij hebben de zaak niet alleen onderzocht, bij welk onderzoek ons de onjuistheid der bewering gebleken is, maar wij hebben ook herhaaldelijk verzocht om ons de getuigen te brengen, zoodat wij dan de beweerde gevallen zouden kunnen nagaan en uit onze boeken en aanteekeningen bewijzen, dat de bewering valsch was.

Ook aan het Voorloopig Bestuur van den Bootwerkersbond hebben wij het verzoek gedaan ons de getuigen te brengen, die de bewering zouden kunnen volhouden. Bij monde van den Voorzitter van den Bond werd ons uitdrukkelijk verklaard, dat er geen grond was voor de bewering. Niet het Voorloopig Bestuur roerde dit punt aan bij de onderhandelingen, doch *wij* vroegen aan dat Bestuur, bestaande uit 3 werklieden, ons op te geven in welke gevallen de aftrek zou hebben plaats gehad en ons de getuigen te brengen.

Voor het uiten zijner verbazing was er dus geen aanleiding voor het Bestuur. Dat wij zouden beweerd hebben, dat indien de aftrek plaats had, dit geschiedde door eene vergissing van den heer Joh. Pietersz, Chef van de Red „D" Line-werf, is ook niet waar, en zou ook kwalijk overeen te brengen zijn met ons onderzoek en het resultaat daarvan.

Verder deze bewering op bldz. 30, luidende: „De Gouverneur deelde onder ander ook mede dat de firma Maduro den Gouverneur een brief van de Directie der Red D Line, getoond had, waarin de Directie verklaarde, niet ongenegen te zijn een uurloon van 45 cts. te betalen." De brief, dien wij aan den Gouverneur lieten zien, bevatte geen machtiging op ons om „tot 45 cts. te gaan", zooals U verder zegt. Trouwens uit het mede door U op bldz. 26 gepubliceerde telegram van de Directie van de Red „D" Line dd. 14 Juli, volgt, dat een schrijven als door U bedoeld bezwaarlijk kon hebben bestaan.

Op bladz. 44 beschouwt Uw Bond het als een lafheid en anti-katholiek gedoe, dat de agenten uit de door de arbeiders voorgestelde voorwaarden geschrapt hebben als overwerkdag, twee voor de Katholieken verplichte feestdagen. Van het begin af der onderhandelingen hebben wij aan de bootwerkers, uitmakende het Voorloopig Bestuur, medegedeeld, dat wij gaarne bereid waren hun voorstellen per kabel aan de Directie van de Red „D" Line te doen, mits die voorstellen redelijk zouden zijn. Nu was het bepalen van de twee door U bedoelde Katholieke feestdagen als overwerktijd een nieuwigheid, die als zoodanig reeds geen kans had aangenomen te worden, terwijl er nog bij komt, dat wanneer men bij het bepalen van den overwerktijd zich niet houdt aan de algemeen erkende christelijke feestdagen, men geen houvast meer heeft.

Wij wenschen hierbij aan te teekenen, dat bij de mondeling door het Voorloopig Bestuur, in overleg met ons, gestelde voorwaarden er ook geen sprake was van die twee Katholieke feestdagen. Deze zijn pas ingelascht toen het Voorloopig Bestuur ons de mondeling vastgestelde voorwaarden op schrift bracht.

Op de verdere onjuistheden in Uwe brochure, die ons niet zoo direct aangaan, zullen wij, kortheidshalve, niet ingaan.

Hoogachtend,

S. E. L. MADURO & SONS.

Aan de Firma S. E. L. Maduro & Sons

Agenten der Red D Line

Alhier.

Mijne Heeren

In antwoord op Uw geëerd schrijven van 20 Sept. l.l. waarin U meent enkele beweringen, door ons geuit in de door ons uitgegeven brochure, als *onjuist* te moeten bestempelen en recht zetten, in 't kort het volgende.

I. Uw eerste aanmerking betreft de door ons gewraakte onbillijkheden, of misbruiken, die bij de Red D Line zouden bestaan hebben, door dat de verloren tijd, tengevolge van regen, defect aan de machines, het wachten op lichters of ponten, van de werkuren werd afgetrokken. (Zie Brochure p. 12:)

U verklaart dat deze bewering volstrekt onjuist is.

U beweert de zaak onderzocht en herhaaldelijk verzocht te hebben om getuigen te brengen.

U beweert dat [illegible] den Bootwerkersbond uitdrukkelijk verklaard heeft, dat er geen grond was voor de bewering.

U zegt, dat niet het Voorloopig Bestuur dit punt bij de onderhandelingen heeft aangeroerd, maar U zelf erom gevraagd heeft.

U beweert dat het onwaar is, dat U zou gezegd hebben, dat, indien dit geschiedde, het een vergissing van den Heer Johan Pietersz zou zijn geweest.

Welnu:

1. Algemeen wordt door de arbeiders verklaard, dat de gewraakte onrechtvaardigheden bij de Red D Line bestonden, terwijl allen even uitdrukkelijk verklaard hebben, dat ze *niet* bestonden bij de K. W. I. M.

Welke reden zouden de arbeiders kunnen hebben, een klacht te uiten ten opzichte van eén der Maatschappijeh, en niet tegen de andere, waarmee zij toch ook in conflict waren, wanneer die klacht niet op waarheid berustte?

2. We hebben de namen van getuigen, die bereid zijn, als 't noodig is, openlijk te verklaren, dat de gewraakte misbruiken vóór 1 April werkelijk bestonden.

3. De waarheid hiervan wordt nog bevestigd door het feit, dat *nu* de arbeiders, wanneer ze moeten wachten, maar niet eenvoudig voor een tijdje afgedankt worden, maar aan 't werk gehouden worden met allerlei bezigheden, zooals de klip vegen, wielen smeren, steenen opruimen etc. etc.

Getuigen de woorden van den Heer Pietersz, die tot de werklieden gezegd heeft: Jullie hebben geklaagd, dat wanneer de lichters weg zijn, men jullie niet betaalt. Denken jullie nu geld te verdienen met niks te doen? Wanneer de lichters weg zijn moeten jullie werken, wat 't ook zij, hetzij wielen smeren, vegen etc. of wat dan ook.

4. In het voorstel, op 15 April door den Volksbond gedaan, is de klacht reeds geuit. (Zie Brochure, p. 10-11)

U zweeg stil en ontkende de waarheid ervan niet.

In het voorstel van 10 Juni is dezelfde klacht herhaald. (Zie Brochure p. 16-17).

U zweeg wederom stil en ontkende niets.

Op 30 Juni (zie Brochure p. 18-19) hebben wij uitdrukkelijk om een antwoord op de geuite klachten gevraagd in deze woorden: „Wij . . . verzoeken U ons in Uw antwoord mede te deelen of de Red D Line de billijkheid der derde voorwaarde aanvaardt".

Toen eerst heeft U in uw antwoord van 5 Juli de waarheid ervan ontkent. (Zie Brochure p. 22,)

't Is wel vreemd, dat eerst *bijna drie maanden* nadat een zoo ernstige klacht tegen U geuit was, U het de moeite waard geacht heeft de waarheid ervan te ontkennen ten opzichte van degenen, die de klacht geuit hadden.

5. Nooit of te nimmer heeft U *ons*, die de klacht namens de arbeiders geuit hebben, om getuigen of bewijzen gevraagd, om de waaaheid ervan te staven.

6. Wel heeft U aan het Voorloopig Bestuur van den Bootwerkersbond om getuigen gevraagd, en heeft dit zich bereid verklaard, als U 't verlangde, U de getuigen te leveren, mits dezen er geen schade door zouden ondervinden.

De Voorzitter heeft niet verklaard *dat er geen grond was voor de bewering*, maar wel, dat hij persoonlijk het nooit ondervonden heeft, aangezien hij in den regel aan boord werkt.

7. Nogmaals hebben twee van de drie leden van het Voorloopig Bestuur, die met U geconfereerd hebben, uitdrukkelijk tegenover ons verklaard, dat *zij zelf* het punt hebben aangeroerd bij de onderhandelingen.

Nogmaals hebben zij eveneens uitdrukkelijk verklaard, dat een der leden van de Firma gezegd heeft, dat, als die dingen gebeurden, het een vergissing van den Heer Pietersz was.

II. Het tweede punt betreft den door de Firma Maduro aan den Gouverneur getoonden brief van de Hoofddirectie te New-York.

U zegt: „De brief, dien wij aan den Gouverneur lieten zien, bevatte geen machtiging op ons om „tot 45 cents te gaan."

1. Vooreerst heeft de Gouverneur van geen machtiging gesproken.

2. Wij hebben de uitdrukkelijke verklaring van den Gouverneur, dat Hij in den Hem getoonden brief van de Hoofddirectie gelezen heeft, dat, als niet al de bijkomende voorwaarden werden gesteld, de Red D niet ongenegen zoude zijn om op het voorstel van het verschil tusschen het oude en nieuwe loon te deelen, in te gaan.

3. Iedereen zal daaruit lezen, dat dus de Heeren Agenten gemachtigd waren „om tot 45 cent te gaan.

4. Dit wordt nog bevestigd door het feit, dat de Heer Jonckheer meermalen namens de Firma Maduro aan de arbeiders onderhands verzocht heeft voor 45 ct. te komen werken.

Een van tweeën: de heer Jonckheer had machtiging er toe, of hij heeft de arbeiders voor den gek gehouden.

5. Dat deze bewering in strijd zou zijn met het door ons op p. 26 gepubliceerde telegram, is eveneens onjuist.

Integendeel, ze wordt juist door dat telegram bevestigd.

Het telegram van 14 Juli zegt immers, dat de Red D, *na zóólang gewacht te hebben*, geen concessie meer wil doen. Daaruit volgt, dat ze van te voren *wel* tot een concessie bereid was.

III. Het derde punt betreft de twee door U geschrapte Katholieke feestdagen.

1. We geven toe, dat dit voor Curaçao een *nieuwigheid* was. We meenen echter, dat ze in Venezuela wel degelijk als Zondag erkend worden.

2. Aangezien alle bootwerkers hier Katholiek zijn vinden wij 't niet meer dan billijk, dat er ook met de rechten en godsdienstige plichten der Katholieken rekening wordt gehouden.

Hoogachtend

Namens het Hoofdbestuur van den Cur. R. K. Volksbond

J. H. Sprockel.

Uit het Vaticaan.

Pauselijk schrijven over Rusland.

De volledige tekst van het Apostolisch schrijven van Zijne Heiligheid Paus Pius XI aan de patriarchen, primaten, aartsbisschoppen en bisschoppen der Katholieke wereld ter inroeping van hulp voor de slachtoffers van den Russischen hongersnood luidt volgens de *Tijd* als volgt:

Eerbiedwaardige Broeders, Heil en Apostolischen Zegen!

Zooals gij u herinnert is het bijna een jaar geleden, dat onze zeer betreurde voorganger, bezield door vaderlijk medelijden met de ongelukkige bevolking van Rusland, die tengevolge van een in de geschiedenis der menschheid weergalooze ramp, door pest en hongersnood geteisterd wordt, een zeer krachtig beroep deed op het medelijden en de weldadigheid der geheele wereld, en allen, die met de leiding van de staatszaken belast zijn, met nadruk eraan herinnerde van hoe groot belang het zou zijn voor de menschelijke maatschappij om met raad en daad snel en krachtig zóóveel en zóó groote ellende te lenigen.

Het is u eveneens bekend, dat ook Wij, krachtens eenzelfde Ons door den Heer Jezus toevertrouwde zending van barmhartigheid, onlangs, toen de afgevaardigden der volken te Genua bijeen waren, tot hen een schrijven richtten, waarin Wij hen verzochten met gemeenschappelijke krachten in den toestand van dat volk orde te scheppen, en hoe Wij, tevens tot datzelfde volk, ofschoon door een langdurige betreurenswaardige afscheiding van dezen Apostolischen Stoel verwijderd, troostwoorden spraken vol toegenegenheid, daarbij uitdrukking gevende aan ons vurig verlangen naar zijn terugkeer de eenheid der Kerk.

Aan de leniging dezer groote bijzondere en algemeene nooden, waaronder schier alle volkeren zuchten, is op de stem van den Paus door de edelmoedigheid van welgezinden in ruime mate tegemoet gekomen. En daarbij hebben zich door het verleenen van zeer eendrachtige en welgeregelde hulp onderscheiden, — Wij getuigen het hier gaarne, — Onze beminde zonen uit de meest welvarende streken van Amerika, door hun weldadigheid niet enkel zoovele ongelukkigen, doch geheel de menschheid aan zich verplichtende, terwijl verder niet mag worden vergeten dat voor hetzelfde doel een groote som geld werd uitgetrokken door een besluit van den Amerikaanschen Senaat.

Intusschen — deze hulp was op verre na niet voldoende voor het bestrijden van de ontzaglijke ellende; en zij kón zulks niet zijn. Dagelijks hereiken Ons meer en meer ontstellende berichten en hartroerende jammerklachten omtrent ontelbare ongelukkigen, die de meest dringende behoefte hebben aan vreemde hulp: jeugdige kinderen, vrouwen en grijsaards, die, indien hun geen spoedige hulp wordt geboden, een vreeselijken dood zullen moeten sterven of ten minste een allerellendigst bestaan zullen moeten voortsleepen.

Vandaar dat Wij, krachtens Ons heilig ambt van Opperherder en Vader, waarmede Wij alle menschen in onze liefde omvatten, met al den drang onzes harten opnieuw een beroep doen op u, eerbiedwaardige broeders, en in u op allen, die bezield worden door Christelijke en dus eveneens menschelijke gevoelens, om zooveel ellende toch te helpen lenigen en hoe meer deze toeneemt, des te milder de bronnen der liefde te ontsluiten.

En dewijl nu — zooals gij zult be-

grijpen — voor het welslagen en de goede uitwerking dezer milddadigheid een welgeregelde wijze van inzameling en verdeeling der liefdegaven op de eerste plaats van noode is, zal het uw taak zijn, eerbiedwaardige broeders, zoo doeltreffend mogelijk de giften te verzamelen, die vervolgens door personen, daartoe door Ons aangewezen, in die streken waar de nood het hoogste is, zullen worden verdeeld, onder de meest behoeftigen, zonder eenig onderscheid van godsdienst of natie.

Daar 't tevens past, dat Wij in deze aangelegenheid door Ons voorbeeld anderen aansporen, voor zooverre de omstandigheden van dezen Apostolischen Stoel zulks gedogen, bestemmen Wij daarvoor een bedrag van twee en een half millioen Italiaansche lires. Maar voor alles zullen Wij door nederige smeekbeden voor die bijna ontelbare menigte Russen, die uitsterft door den honger en die Wij met des te grooter liefde tegemoet treden, naarmate Wij hun ellende grooter zien, de Goddelijke barmhartigheid afsmeeken, hierbij tevens aan u, eerbiedwaardige broeders, en aan allen die dezen in den uitersten nood verkeerende ongelukkigen zullen helpen, als onderpand der hemelsche zegeningen en als bewijs van Onze vaderlijke genegenheid, uit heelerharte den Apostolischen zegen verleenen.

Gegeven te Rome, bij Sint Pieter, op den tienden Juli, in het eerste jaar van Ons Pausschap.

PIUS XI. Paus.

CORRESPONDENTIE.

Aruba 20 September '22.

God zij lof! Ook hier hebben we flinke regens gehad. Een goed oogstjaar kan de treurige toestand van Aruba veel verbeteren. Maar dan moet de bevolking ook nog iets anders planten dan maïs en boonen.

Aruba was altijd het land van de pinda. Onze grond is daarvoor buitengewoon geschikt. Wordt er nu algemeen pinda geplant, dan zijn we weer een uitvoerartikel rijk en komt er weer geld onder de menschen.

Plant pinda! roepen we onze nijvere bevolking toe.

Op telegrafisch verzoek zond het Koloniaal Bestuur reeds pinda voor plantzaad naar Aruba.

Zeer dankbaar.

Maar, mogen we het zeggen? niet voldaan.

Wil de pindaverbouwing algemeen beoefend worden, dan zou het Koloniaal Bestuur nog een stap verder moeten gaan en het zaad moeten voorschieten.

Dan kan eenieder planten en binnen vier maanden heeft het Gouvernement zijn geld terug.

Van harte hopen we, dat voor zulk een goeden economischen maatregel het geld beschikbaar is.

Het Ingezonden artikel van den Heer H. SCHOLTENS Kzn. c. s. werd te laat ontvangen om nog in dit nummer geplaatst te kunnen worden.

De redactie.

Berichten uit de Kolonie.

Vormen.

Gisterenmiddag heeft Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE in de parochie der H. Familie aan 90 kinderen het H. Vormsel toegediend.

Barber.

De Jaarlijksche Sacramentsprocessie in de St. Jozefsparochie van Barber was dit jaar iets geheel bizonders. De plechtigheid werd namelijk opgeluisterd, voor het eerst sinds de schepping der wereld, door de Muziek der Weesjongens en het luiden van een mooie nieuwe klok, daags te voren uit Nederland ontvangen.

Reconstructie van het Kabinet.

JHR. MR. RUYS DE BEERENBROUCK heeft weer een nieuw Kabinet kunnen vormen waarin hij zelf weder optreedt als Hoofd en Minister van Binnenlandsche Zaken, terwijl hij ook tijdelijk de portefeuille van Landbouw, Handel en Nijverheid zal waarnemen. Jhr. Mr. VAN KARNEBEEK blijft Minister van Buitenlandsche Zaken.

Meer weet de Fransche Kabel ons niet te vertellen.

Het wachten is dus op de Hollandsche Kranten, die 3 Oct. hier met de *Venezuela* kunnen worden verwacht.

De oude ministers zullen wel zoo goed als allen weer in het nieuwe Kabinet zitting hebben genomen, met uitzondering dan van den Heer H. VAN YESELSTEIN, wiens portefeuille voorloopig in handen bleef van den Premier.

Met de grootste belangstelling zien we vooral het Werkprogram te gemoet van deze nieuwe Christelijke Regeering.

Het was niet zoo makkelijk overeenstemming te brengen tusschen de coalitie-partijen om te geraken tot een algemeen werkprogram, door allen aanvaard en door allen gesteund. Nu dit verkregen is, komt de Christelijke Regeering echter bizonder sterk te staan en zal zeer veel goeds kunnen verrichten tot heil van Land en Volk.

Een goede maatregel.

Met het grootste genoegen zien we, dat de zoogenaamde proefveldan op Groot Kwartier dit jaar te huur worden aangeboden. Daar zullen liefhebbers genoeg voor te vinden zijn, nu het regenseizoen zich al zoo vroeg aandiende en prachtig inzet.

Hoe meer grond er bebouwd wordt des te beter. In een goed regenjaar, zooals dit jaar weer belooft te worden, is het altijd zonde en jammer, als goed bebouwbare grond onbebouwd blijft.

Men denke nu aan het planten van pinda. Uitvoerartikelen hebben we niet te veel, maar pinda is er een. Laten we toch minstens houden, wat we hebben.

Garnizoen.

Met het ss. Grijnssen vertrok de vorige week een detachement militairen naar Nederland, bestaande uit de brigadiers Murrer en Janssen en de fuseliers den Dekker, van der Spek, Janssen P., van der Klip, de Vos, Groenendijk, Gusters en Dollekens. Commandant van het detachement was de sergeant-majoor-instructeur A. Winterhoff, die naar Nederland werd opgezonden, omdat zijne functie uit zuinigheidsoverwegingen werd opgeheven.

Naar wij vernemen wordt ook bij het garnizoen het snoeimes er flink ingezet, zal het aantal officieren worden verminderd, zullen eenige onderofficiersbetrekkingen worden opgeheven, terwijl de sterkte belangrijk zal worden ingekrompen. Ook de militaire apotheker, wiens detacheering over enkele maanden eindigt, zal niet meer worden vervangen.

Storm.

Einde vorige week werd hier telegrafisch bericht ontvangen, dat de Nederlandsche schoener *Generaal Gomez* thuis behoorende op Bonaire, op de reis van San Juan (Portorico) naar de Bovenwinden door een storm werd beloopen. Het schip verloor beide masten en werd op de kust van Antigua op strand gezet. De bemanning is veilig, misschien is het schip nog niet verloren.

Onklaar.

De Sleepboot *Samson* lag verleden week verankerd op de buitenbaai van Maracaibo met gebroken schroef, of defect aan de machine. Vermoedelijk zal de reis niet verder voortgezet kunnen worden met eigen kracht en zal de sleeper gesleept moeten worden.

Brionplein.

Het mooie Brionplein wordt ontsierd door groote kuilen in de kade. Die kuilen loopen vol water en verspreiden een hinderlijken stank door het vuil, dat zich daarin ophoopt. Al meermalen werden die stinkholen voorloopig toegegooid, maar een afdoenden maatregel zou ons voor goed ervan bevrijden.

Begin van Brand.

De geleidraad van het electrisch licht op Charoweg gaat over het dak van een schuurtje. Reeds meermalen zagen de bewoners van een nabijgelegen huis vonken spatten uit den draad op het dak. Zij waarschuwden de directie der Inrichting voor electriciteit niet, zagen er misschien ook geen gevaar in. Donderdagavond sloeg plotseling een vlam uit het schuurtje. De soldaten, toevallig op het voetbalterrein aanwezig, snelden toe, verlegden den draad en bluschten het vuur. Maar de bewoners van het huis hadden den schrik leelijk beet. Die zullen voortaan wel waarschuwen, als ze verdachte vonken zien spatten.

Koloniale Raad.

Het ontwerp-verordening betreffen de den loodsdienst en de loodsgelden, zooals bij nota's van wijzigingen gewijzigd is Maandag met algemeene stemmen aangenomen. De gemachtigde van het Bestuur, de Adm. v. fin. heeft de hieronder volgende wijzigingen, namens het Bestuur gedurende den loop der beraadslagingen aangebracht als gevolg van een door den Voorzitter van den Kol. Raad, namens den Raad, met den Gouverneur gepleegd overleg.

Wijzigingen van het Bestuur:

Artikel 5 te doen luiden:

Van de verplichting bij het eerste lid van het vorig artikel bepaald, zijn uitgezonderd:

„1o. oorlogschepen;

„2o. vaartuigen met een bruto-inhond van 50 M3 of daarbeneden;

„3o. in de kolonie tehuis behoorende vaartuigen met een bruto-inhoud van 132 M3 of daarbeneden;

„mits deze vaartuigen geen ander „vaartuig op sleeptouw hebben.

„Verlangt een der genoemde vaar„tuigen de hulp van een loods, dan „wordt deze verieend."

Het laatste lid van artikel 6, luidende: „Voor vaartuigen, die enz." te doen vervallen.

Artikel 7 te doen luiden:

„Indien een of meer vaartuigen met een of meer vaartuigen op sleeptouw de haven binnenkomen of uitgaan, is het loodsgeld verschuldigd over alle, zoowel sleepende als gesleepte vaartuigen, voor zoover zij niet vallen onder de vrijstellingen van artikel 5 en artikel 11".

Ook is nog behandeld en aangenomen het ontwerp-verordening tot aanvulling van de verordening van den 17e April 1872 (P. B. No 17) en van de verordening van den 17e April 1872 (P. B. No 26.)

Een ontwerp-verordening tot aanvulling en wijziging van het Wetboek van Strafrecht is naar de Afdeelingen verwezen.

Verder heeft de Voorzitter n' exposé gegeven van de te behandelen stukken. In de Notulen zullen deze uitvoerig worden genoemd.

Memorie van Toelichting.

Het wordt wenschelijk geacht, mede ter voldoening aan art. 138 van het Regeerinsreglement, het Wetboek van Strafrecht voor deze kolonie te doen aanpassen aan thans bestaande nieuwe toestanden op het gebied van aanwending van electrisch arbeidsvermogen. Daartoe strekt een nieuw ontwerp, dat mutatis mutandis uit de overeenkomstige wet van 17 Mei 1922 (Stsbl. 313) is overgenomen.

De gouverneur moge ter verdere toelichting verwijzen naar de desbetreffende gewisselde stukken en handelingen van de Staten Generaal.

Van deze gelegenheid is tevens gebruik gemaakt om, in verband met het voorgesteld artikel 8, de verordening van 21 September 1909 (P. B. No. 52) betreffende aanleg, exploitatie en gebruik van telegrafen en telefonen in de kolonie Curaçao, duidelijker te doen uitkomen, dat het hebben en in werking brengen van verzend en ontvangtoestellen van radiotelegrafie, zonder vergunning van den Gouverneur, verboden zijn.

Koffiebranderij.

De firma MENSING & Co. is bezield met een ondernemenden geest. Zij bracht weer eens wat nieuws in den handel. En wat nuttigs ook, voegen we er gaarne bij. Een nette verpakking maakt de door die firma gebrande en gemalen koffie tot een makkelijk handelsartikel, dat zijn weg wel vinden zal. Ook omdat het zoo goedkoop is. Men leze de elders gepubliceerde circulaire.

Einde eener legende.

Aan het bezoek der Amerikaansche BIRMINGHAM werd door polieke tinnegieters heel wat vastgeknoopt.

Onze Reporter, die verslag leverde van de Groepvergadering Ned. Ant. van het A. N. V. werd er de dupe van.

Men kan vertellen, wat men wil, maar een feit is het, dat de Amerikaan onze haven binnenviel precies op den dag, welke op de gedrukte reisroute stond aangegeven Deze route is den Commandant van Washington uit mee gegeven en werd in niets gewijzigd. De komst naar Curaçao werd geen seconde vervroegd, maar had plaats op den lang te voren vastgestelden datum.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen de tijdtafel voor den wekelijkschen dienst tusschen New York en de West-Indiën van de K. W. I. M. booten.

Posterijen.

Onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Aangeteekende stukken: Margarita Draagmond, Louisita Leyba, Carmelita Vos, Rafael Henriquez, Isaac F. Nieuw, Elias M. Curiel.

Gewone stukken: Miguel R. Nucete, Ana Julia de Castillo, Margarita Solarte, Ramona Inarte, Cornec Frans, Hendrica Laurence, Guillermina Seschol, Georg Heine, Joaquin da Cruz, Richard Meadew, Henrique Reyes, Antonio Menchor Rojas, Enriqueta Hairo, Charles Fearious Hassel, Petronia Silie, Luisa Pieters, Guillermina Hijzen, Julieta Pieters, Samij Adolfo Suarez, Samij George Nichael.

ARUBA.

Margarita Angel, Gilbert Croes, Benoit P. Croes, Stephan Martis, Isaias Oduber, Regina Request, Panchita Tromp, Federico Thode, Johannes Neponeiseno Wolff.

Algemeen Nederlandsch Verbond.

Groep „Nederlandsche Antillen".

Buitengewone algemeene vergadering op Vrijdag, 29 September 1922, des avonds 8 uur, in de zaal van den Kolonialen Raad.

Punten van behandeling:

1. Verkiezing van 4 bestuursleden;
2. Uitvoering van het gekostumeerde bal;
3. Rondvraag.

De rest van het Groepsbestuur.

N. B. Zij, die nog eenig belang stellen in de Groep alhier, worden verzocht de vergadering te willen bijwonen.

Wegens het spoedeischend geval, wordt deze vergadering opgeroepen slechts door eene bekendmaking in de Couranten en niet per gedrukte circulaire aan de Leden.

BUITENLAND.

Het Duitsche standpunt.

De Duitsche Rijkskanselier dr. Wirth heeft eenige journalisten ontvangen om te antwoorden op de uiteenzettingen, door Poincaré te Londen gegeven.

De Berlijnsche corr. van het *Hbl.* vertelt van dit onderhoud:

De conferentie te London is onder omstandigheden geëindigd, meende de kanselier o.m., die niet alleen de dringend noodige opheldering van den Europeeschen toestand niet heeft gebracht, doch veeleer een nog grootere onzekerheid achterlaat dan vroeger bestond.

Voor de eerste dreignota der Fransche regeering van 26 Juli 1922 stond de dollar nog op 415, steeg daarna tot 800. Na de tweede dreignota van 5 Augustus 1922 steeg hij bijna tot 900, om na den vruchteloozen afloop der conferentie tot 1950 mark op te loopen. Deze etappen toonen de werkelijke redenen van de ineenstorting der mark. Wanneer nu de Fransche minister-president daartegenover in zijn rede voor de pers in Londen poogt Duitschland de schuld voor de ineenstorting der mark toe te schrijven en beweert dat Duitschland het bewijs geleverd heeft, dat het een systematische depreciatie der mark nastreeft, zal hij slechts weinig personen buiten de grenzen van Frankrijk vinden, die hem gelooven, terwijl er ook in Frankrijk vele lieden met gezond verstand zijn, die zulke onwaarschijnlijke beweringen niet meer ernstig nemen.

Welke gevolgen deze ineenstorting voor Duitschland heeft, zeide dr. Wirth, ligt voor de hand, n.l. de verdere verarming van breede volksgroepen, verstoring van het evenwicht der begrooting, afsluiting van de voorraden levensmiddelen en grondstoffen, uitverkoop van de winkelvoorraden, hongersnood, uitbarstingen van vertwijfeling onder de massa, ondermijning van alle regeeringsgezag en speciaal voor de Duitsche industrie, vernietiging van het bedrijfskapitaal en het lamslaan van de productie. Bij het vooruitzicht van deze gevolgen is de bewering dat de regeering, of leiders der particuliere ondernemingen op de ineenstorting der mark zouden arbeiden is zoo onzinnig, dat de Fransche minister-president daarmede bij niemand, die de waarheid zien wil, geloof zal vinden.

Dr. Wirth zeide verder: Poincaré heeft bij deze gelegenheid ook beweerd, dat Duitschland aan Tsjecho-Slowakije een leening van 4 milliard kronen heeft aangeboden. Daarvan is geen woord waar. Noch door de Duitsche regeering, noch door de Rijksbank, noch door een der Duitsche banken, die voor een zoo groote financieele transactie in aanmerking kunnen komen, is zulk een aanbod gedaan. Bij geen dezer lichamen is ook slechts van onderhandelingen daaromtrent iets bekend. De onjuistheid van deze bewering blijkt voor iedereen, die den tegenwoordigen economischen toestand van Duitschland kent, van zelf uit de tegenwoordige kapitaals-schaarschte en de behoefte aan crediet van Duitschland, die het duidelijkst hierin uitkomen, dat de Rijksbank tot disconto-verhooging gedwongen is, terwijl in alle andere landen de circulatie banken haar disconto steeds verder verlagen. Even onjuist is de bewering, dat Duitschland, banken in Denemarken, Roemenië en Holland opgericht heeft, met het doel den verkoop der mark in het buitenland te vergemakkelijken. In Denemarken en Roemenië zijn van Duitschen kant geen banken opgericht en wanneer de Duitsche financieele wereld in Holland aan eenige bankondernemingen heeft deelgenomen, dan was Duitschland daartoe eenvoudig gedwongen, nadat het 5 jaren van het economisch verkeer met het buitenland was afgesneden en zijn bankinstellingen in de geallieerde landen geliquideerd en gesloten waren, om op deze wijze weder aansluiting met het internationaal verkeer te herstellen. Wanneer de Duitsche regeering werkelijk het arglistig doel had gehad, door een systematisch markenverkoop in het buitenland den markenkoers te vernietigen, dan was het werkelijk hoogst naïef geweest, dit door tot dit doel in het bizonder in het buitenland opgerichte banken te doen.

De heer Poincaré, zeide de rijkskanselier verder, heeft het voorstel van Lloyd George om zich tot den Volkenbond te wenden ter beslissing van een juridisch twistpunt, afgewezen. Niet veel vertrouwen kan het Duitsche volk ten slotte in de onpartijdigheid van een Volkenbond hebben, dien de Fransche minister-president zelf het gezag tot een beslissing ontzegt, alleen omdat er de neutrale mogendheden in vertegenwoordigd zijn.

Heden is de mark op een tweehonderdvijftigste van haar waarde van vóór den oorlog gedaald. Dit feit maakt het onmogelijk, voor betaling in baar geld aan de geallieerden, buitenlandsche betalingsmiddelen op de devisenmarkt op te koopen. Had Londen tot een verstandig resultaat en tot het onvermijdelijk moratorium geleid, dan stond de dollar thans niet op 1050, maar wellicht weer op 400—500 en zou het vertrouwen der wereld in de Duitsche credietwaardigheid gedeeltelijk weer hersteld zijn. Een internationale leening had Frankrijk snel in het bezit kunnen brengen van grootere voorraden baar geld. Frankrijk schuift door zijn politiek zelf de vervulling van het doel, voor Frankrijk contanten te verkrijgen, steeds naar een verdere toekomst. Na alle negatieve gebaren der laatste drie jaren heeft de Fransche minister-president nog voorts het bewijs geleverd, dat met dreigementen en economische knechting het Europeesche probleem niet kan worden opgelost en dat onder den druk daarvan Duitschland en Oostenrijk het meest, doch met hen ook de andere volken van Europa, lijden.

Uitvoerig herinnerde dr. Wirth daarop aan de laatste dagen te Genua en aan den diepen indruk der laatste groote rede van Rathenau op alle vertegenwoordigers der verschillende natiën, ook op Lloyd George en Barthou gemaakt.

Hoe is deze roep naar vrede opgevat? vroeg de kanselier.

Frankrijk stelt zich niet tevreden met dreigementen, doch vindt het ook noodzakelijk de z.g. retorsiemaatregelen in te voeren, die het Duitsche volk diep hebben geschoed. Het ellende der uit Elzas-Lotharingen uitgewezenen is grenzeloos. Honderden grijsaards staan op straat, slechts met een paar papieren marken op zak en honderden anderen sidderen van vrees, dat hun hetzelfde boven het hoofd hangt.

Met verheffing van stem zeide spr.: In naam der humaniteit moet ik verklaren, dat dit gruwelen zijn. Deze Fransche maatregelen in Elzas-Lotharingen doen de onrust onder het Duitsche volk, die reeds ten gevolge van de daling der mark zoo groot is, nog toenemen.

Werpen wij een blik in het Berlijnsche zakenleven. De heele bevolking spoedt zich tegenwoordig naar de winkels om nog iets in handen te krijgen, daar men vreest, dat binnen enkele uren het papiergeld waardeloos is.

Een vergelijking met Oostenrijk ligt voor de hand, doch deze gaat mank, want Oostenrijk heeft slechts een groot centrum, waar menschen zijn opeengehoopt, n.l. Weenen, maar in Duitschland met zijn vele groote industriecentra is het gevaar nog veel grooter. En hoe moeilijk viel het reeds vaak de Oostenrijksche regeering, om wanneer de kroon weer was gedaald, het staatsgezag te handhaven. Wij sturen thans in Duitschland met volle zeilen naar de Oostenrijksche toestanden toe, die bij ons echter nog veel gevaarlijker zullen zijn.

Vaak heb ik, in vertrouwen, gezegd: Ik kan mij niet indenken, dat Duitschland's gedepreciëerde valuta tot stilstand zal komen.

Het Duitsche volk heeft heel Europa een dienst bewezen, doordat het te Weimar bij de oprichting der democratie de dictatuur van het proletariaat heeft belet. De arbeid der Duitsche democratische regeering is niet vergeefs geweest. Maar nu vraag ik u, op welke wijze is de democratie in Duitschland door het buitenland erkend? Bijna in het geheel niet. Wel heeft de Angelsaksische wereld en heeft Italië eenigermate erkentelijkheid getoond, doch slechts in woorden.

Politieke gevolgtrekkingen zijn daaruit niet gemaakt en wat voor nut levert dan het erkennen op? De conclusies, die Frankrijk heeft getrokken, moet men, nuchter beschouwd, verderfelijk noemen.

Het staat vast, dat Duitschland geen betalingen in goud meer kan doen. De 10 millioen goudmark, die Duitschland thans nog heeft betaald, gaan reeds af van de devisen, die Duitschland voor zijn graanvoorziening noodig heeft. Thans is het de plicht der regeering het volk brood te verschaffen.

Wat bereikt Frankrijk toch, riep de rijkskanselier op hartstochtelijken toon uit, met deze politiek? Totaal niets! Het maakt alleen, dat Duitschland niet meer in staat is om de schadevergoeding te betalen. Spoedig zal ook de onmogelijkheid van verdere leveringen in natura blijken. En wat er dan verder zal volgen als derde trap, behoort niet meer tot de politiek. Daarover wil ik heelemaal niet meer spreken, doch het kan slechts de sociale revolutie zijn.

Het is iets zeer geweldigs, als men aan het sterfbed van een geheel volk staat. Ik wil thans evenwel geen klaaglied zingen en er alleen op wijzen, dat de taak der Duitsche politiek op het oogenblik in de eerste plaats de verzekering der maatschappelijke orde in Duitschand is. Daarbij heeft de heele wereld belang.

Rusland.

Onze lezers herinneren zich de uitspraak van den Sovjets-commissaris Litwinoff in den Haag, die vertelde, dat de grootste nood in Rusland geleden was.

Wie weten wil, hoe goed de Russen met de toestanden in eigen land op de hoogte zijn, leze het verhaal van den Nansenvertegenwoordiger uit Rusland, den heer Willink:

De heer Willink is pas dezer dagen na een ruim zes-maandelijksch verblijf in Oekrajine en Krim uit Sebastopol, waar hij zijn hoofdbureau heeft gevestigd, teruggekeerd.

Wat de vooruitzichten van de voedselvoorziening in de Oekrajine betreft, deelde Rakofsky, die men president der Oekrajine zou kunnen noemen, hem op 15 Juli het volgende mede:

„Om in het voorjaar 1923 een eenigzins bevredigenden oogst te hebben, zijn benoodigd voor de bezaaiing in dezen herfst 18.000.000 poed (1 poed is 16 K.G.); de Regeering kan hiervan beschikbaar stellen 6.000.000 poed; rekent men nu; dat de boeren zelf nog beschikken over een 5 á 6.000.000 poed voor zaaikoren, dan blijft er dus nog een tekort van 6.000.000 poed. Niet alleen dus, dat van een liquidatie van den honger „van dit jaar" geen sprake zal zijn, doch zelfs voor het komende jaar zijn de vooruitzichten zorgelijk!"

De president der Tartaren-republiek de Urim, Saïdgalejef deelde mede dat dit jaar een tekort van 1.000.000 poed aan zaaigraan zou bestaan.

Het onder deze omstandigheden staken der buitenlandsche hulp zou grenzen aan misdadigheid. Men helpt een drenkeling of men helpt hem niet, doch hem, indien de reddende hand gegrepen is, weer in koele bloede terugstooten, is onmenschelijk en misdadig.

Ik zal, zoo schrijft de heer Willink, thans geen beschrijving geven van wat ik op mijn tochten door het zuidelijk deel der Oekrajine van Berdjanik tot melitopel en in de woeste bergen in de krim zag en beleefde van de uitgestorven eertijds liefdelijke Tartarendorpen en stadjes, Balaclawa, Bachtsjiesarail, Karasoebasar, Starneej Krim, enz. van de afschuwelijke toestanden in de kinderziekenhuizen en bewaarplaatsen, van kannibalisme, welks omvang veel grooter is dan algemeen wordt vermoed. De beschrijving der dagbladcorrespondenten geven hiervan een voldoende schildering hoewel de werkelijkheid met geen pen te beschrijven is. Men moet het gezien hebben om het te beseffen, Ik wensch slechts hier nog eenige zakelijke gegevens te doen volgen.

Van de ruim 30 millioen inwoners der Oekrajine hongerden, toen ik einde Januari in Charkow aankwam, 8 á 10 millioen; buitenlandsche hulp was nog niet aanwezig. Thans werken er behalve onze Nederlandsche hulporganisatie, welke in het gouvernement Zaparozj. hoofdstad Alexanddrofsk (thans omgedoopt in Zaparozje) ruim 25.000 hongerden zonder onderbreking voedt, de Nansen-organisatie en de A. R. A. (American Relief administration,)

De Krim van een oppervlakte ongeveer als ons land, heeft slechts 750.000 inwoners waarvan 500.000 Tartaren, Mohammedanen, voornamelijk bergbewoners, een fier en trotsch volk, met edele karaktereigenschappen. Hiervan hongerden, toen ik begin Februari in Sinferopol arriveerde, ruim 400.000; men noemde mij een sterftecijfer van 200.000. Hulp van het buitenland was er niet, terwijl de Regeering van de Krim, door absoluut gebrek aan middelen, hoewel al het mogelijke doende, onmachtig was hulp van eenige beteekenis te verleenen. De toestand spotte met iedere beschrijving.

Wat de behoefte aan geneesmiddelen betreft, deze is door het in hevige mate woeden van vlektyphus en cholera, waardoor dit zwaar beproefde landje thans, nu de hongersnood een weinig is afgenomen, weer wordt geteisterd, tot het hoogste punt gestegen. Toen ik begin Juli Sewastopol verliet bedroeg het sterftecijfer aan cholera in deze stad van ongeveer 70.000 inwoners reeds ruim tachtig en was steeds stijgende. Wel was bepaald dat niemand tot het reizen per trein of schip werd toegelaten, zonder voorzien te zijn van een bewijs van inenting tegen cholera, doch waar het benoodigde serum ten eenenmale ontoereikend was, nog ongeacht de qualiteit, behoeft men niet te vragen wat van deze inenting terecht is gekomen.

Sedert tientallen van jaren heeft de Krim niet zulk een schraal beeld vertoond als het jaar 1921.

Reeds 15 October waren levensmiddelenbronnen uitgeput en vanaf dien tijd hongert de Krim.

De honger is hier niet overal gelijk. Bijzonder zwaar zijn de boeren aan de Zuidkust getroffen, welke een bevolking heeft van 67.955 zielen. die allen hongeren, 100 pCt. Landbouw wordt hier zeer weinig beoefend, als gevolg waarvan slechts 2404 Desj, bezaaid was. De bevolking hier houdt zich in hoofdzaak bezig met den tuinbouw, wijn- en tabakscultuur. Bij het begin van den winter hongerden hier 37.000 volwassenen en 30.000 kinderen.

In zulk een toestand bevindt zich ook het gebergte-gebied, waar 30 pCt. — 40.000 volwassenen en 30.000 kinderen — hongeren. Dan volgt het Steppen-gebied met een bevolking van 243.841 vanaf 15 Nov. 1921 hongert 50 pCt. Vanaf 1 Januari 1922 70 pCt. der bevolking. Het district Sebastopol is niet zoo zwaar getroffen. Van de 327.086 inwoners hongeren hier 50 pCt. Van de totale Krimbevolking van 720.000 zielen hongeren dus in totaal 500.000.!

Het ontzettendst woedt de honger onder de Tartaren; heele dorpen sterven uit.

Wat de insectenplaag betreft, deelt de heer Willink nog mede, dat de sprinkhanenplaag, welk den toch reeds minimalen oogst totaal dreigen te vernietigen, onder deskundige leiding van den in Rusland bekend en bekwamen etnoloog prof. K. E. Lindemann van de universiteit te Sinferopol (vroeger professor aan de Universiteit te Moskou) tot staan is gebracht. Echter hebben de groentetuinen en vooral de boomgaarden van de insectenplaag ontzettend te lijden gehad. Zij bieden met totaal ontbladerde vruchtboomen een troosteloozen aanblik, zulks te meer, aangezien de vruchtenkweekerij één der hoofdmiddelen van bestaan in de Krim is. Voegt men hier nog bij de geweldige veldmuizenplaag, waardoor, hij het onbreken van verdelgingsmiddelen, de komende bezaaiing in de herfst met mislukking wordt bedreigd, dan heeft men hier eene concentratie van ellende en rampen, zooals de wereldgeschiedenis weinige heeft gekend.

De Levant.

Aan het Turksche en aan het Italiaansche departement van buitenlandsche zaken is medegedeeld, dat de Britsche regeering in beginsel meegaat met het denkbeeld van de regeeringscommissarissen, te Konstantinopel, dat inderdaad gedachtenwisselingen onder haar auspiciën tusschen Grieksche en Turksche gedelegeerden te Venetië zouden worden gehouden.

Na de mislukking van de vorige vredespogingen in den Levant zijn de bladen niet optimistisch ten aanzien van de resultaten van zulk een samenkomst. De „Daily Telegraph" meent, dat eenige punten van de Maart-voorstellen te veel concessies aan de Turken doen en voegt erbij, dat Servië en Roemenië stellig in staat moesten worden gesteld om hun standpunt uiteen te zetten voor den een of anderen Oppersten Raad, die de voorwaarde van een vrede zal hebben te onderzoeken.

Naar de „Daily Express" mededeelt, heeft Engeland in een nota aan Frankrijk ingestemd met de bijeenroeping van een Vredesconferentie te Venetië, die behoudens de goedkeuring van Griekenland en Turkijë nog dezer dagen gehouden zal kunnen worden. Naar gemeld wordt, zou de regeering van Angora zich in beginsel hiermede accoord verklaard hebben.

DANKBETUIGING.

Hiermede betuigen wij onzen innigen dank aan allen, voor de vele bewijzen van sympathie en deelneming, ondervonden tijdens de ziekte en bij het overlijden van onze innig geliefde Zuster en Tante,

Mejuffrouw Elizabeth Zebee.

2—3 FAMILIE JONKHOUT.